

שנים מקרא ואחד תרגום (שמו"ת)

נתיבי-עם, רפ"ה ועוד

נתיבי-עם, סימן רפ"ה סעיף א'; "המנהג בירושלים, בהיותם עטופים בטלית ומעוטרים בתפלין, ביום הששי בבקר, אחר תפלת שחרית קורים שמו"ת (שניים מקרא ואחד תרגום)". ומקפיד להזהיר את הקוראים שלא להפסיק בדבור כלל ועיקר ושיקרא בנחת, בדקדוקיה ובטעמיה. בשולחן-ערוך מסביר "שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור, חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו שבוע, שנים מקרא ואחד תרגום, אפילו עטרות ודיבן."

בנתיבי-עם מובאים עוד מקרים בהם מובאת הקריאה של שנים מקרא ואחד תרגום. למשל: (קנ"ה) "...וביום הושענא רבא קוראים שמו"ת, פרשת וזאת הברכה. "וכן (קנ"ה) "וקריאת השמו"ת ישנם יחידי סגולה, שקוראים את התורה מתוך הספר-תורה, ומי שעומד על ידו קורא התרגום והוא אומר אחריו מלה במלה כמעשה רב - רבנו האר"י ז"ל. "ועוד אזכור מפי כת"ר ר' דניאל הלוי, לגבי קריאה בערב שבת בלילה, הוא הדין שיר השירים ושנים מקרא ואחד תרגום. על כך נאמר ששיר השירים שגור על פי הקוראים כולם ואילו שמו"ת לאו דוקא. ומה גם שבלילה נמנעים מקריאת תרגום (רל"ח).

באחד הפוסקים אורחות חיים (בוכנר) סימן יט, "דין שנים מקרא ואחד תרגום" "נוהגים בארץ ישראל ע"פ האר"י ז"ל בכל ערב שבת וזריזים מקדימים למצות כל מה שאפשר. כל פסוק שנים מקרא ואחד תרגום דוקא, וחוזר גם ההפטר, אבל לעולם חוזר הפטרת השבוע ולא הפטרה דחתונה או כל מעין המאורע באותו השבת כדי שלעולם יהיה בקי בה. וירא שמים יוצא ידי שניהם. אם שכח לקרותה שמו"ת ישלים פרשיותיו עכ"פ קודם אכילת שחרית דשבת. ואם לא השלים יש לו זמן להשלים עד יום ג' בשבת ועד בכלל".

ואצל פוסק אחר דרך החיים סימן מ"ט למדנו "אע"פ שכל התורה היינו הסדרה כולה שומע כל אדם בציבור חייב לקרותה לעצמו בכל שבוע פ' אותו השבוע שמו"ת אפילו עטרות ודיבן וכ"ש ראובן ושמעון ואם למד הפרשה שני פעמים עם פרש"י חשוב כמו תרגום. וירא שמים יש לנהוג שיקרא הפרשה שמו"ת וגם פ' רש"י. ומי שאין בידו תרגום כגון שהוא בדרך ואין בידו אלא מקרא לחוד יקרא שני

פעמים מקרא ואחר כך כשיבא למקום שיהיה לו תרגום יקרא התרגום. מצוה מן המובחר שיקרא אותה בכל ערב שבת אחר חצות (של"ה) ויטבול אחר הקריאה (מ"א והכוונות) ויקוץ הצפרנים קודם הקריאה (של"ה) אבל אם רוצה לקרות מיום ראשון ואילך קורא וצריך לקרות כל פסוק שנים מקרא ואחד תרגום ולא יקרא הפרשה כולה או לכל הסדרה כולה שני פעמים ויאמר התרגום ואם היה אונס גדול בערב שבת לכל הפחות ישלימנה בשבת קודם אכילה ואם לא השלים אותה כל יום השבת אעפ"כ יש לו תשלומין כל השנה עד שמיני עצרת דהיינו שיקרא בשמיני עצרת כל הפרשיות שלא השלים עדיין שמו"ת (סי' רפ"ה) ואחר הקריאה שמו"ת יקרא ההפטרה של אותה פרשה ובארבע פרשיות או בשבת ר"ח או כשחל ר"ח ביום א' הוי הפטרה מחר חודש ויאמר ההפטרה שקורין בציבור. (אח"כ יקרא שיר השירים כולו פעם אחת לא פסקי פסקי) (כ"כ רי"ע).

ובגמרא (ברכות ח, א) "א"ר הונא בריה דרב יהודה א"ר אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו עטרות ודיבן שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור שמו"ת מאריכין לו ימיו ושנותיו.

כן יהי רצון

אהוד